

**UCHWAŁA NR LXXIII/27/2024
RADY MIASTA WŁOCŁAWEK
z dnia 26 marca 2024 r.**

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2024 – 2030

Na podstawie art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 44) oraz art. 12 pkt 11 w związku z art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 107)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2024 – 2030, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Włocławek.

§ 3.1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Włocławek.

**Przewodniczący
Rady Miasta**

Piotr Kowal

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, opracowany na lata 2024 – 2030, umożliwi realizację aktywnej i skutecznej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych w naszym mieście oraz pozwoli na podjęcie systemowych i długofalowych działań w celu poprawy jakości życia tej grupy osób.

Dokument ten jest również niezbędny do pozyskiwania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach programów celowych oraz funduszy z Unii Europejskiej.

Projekt uchwały wraz z Programem został pozytywnie zaopiniowany przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych.

PREZYDENT MIASTA

dr Marek Wojtkowski

STARSZY INSPEKTOR

CELINA W. BIEŻ. MELCZYK

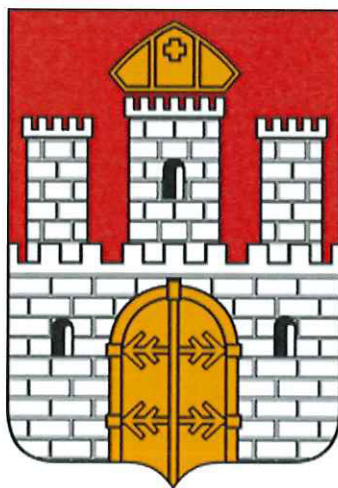
ZASTĘPCA PREZYDENTA

Dr hab. sędz. Konieczna

Dopłatka Kurys

Wojtkowski

**MIEJSKI PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2024 – 2030**

Włocławek 2024

SPIS TREŚCI	strona
Wstęp.....	3
ROZDZIAŁ I	
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ WE WŁOCŁAWKU – SKALA ZJAWISKA	
1. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w myśl obowiązujących przepisów	8
2. Dane statystyczne	9
ROZDZIAŁ II.	
DZIAŁANIA NA RZECZ NIEPEŁNOSPRAWNYCH MIESZKAŃCÓW	
MIASTA	
1. Pomoc społeczna	15
2. Pomoc instytucjonalna	23
3. Deinstytucjonalizacja	26
4. Rehabilitacja społeczna	26
5. Rehabilitacja zawodowa	29
6. Jednostki organizacyjne i ich działania	32
7. Edukacja	35
8. Kultura i rekreacja	36
9. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.....	38
ROZDZIAŁ III	
CELE PROGRAMU	40
ZAKOŃCZENIE	49

WSTĘP

Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2024 – 2030 zakłada kontynuację kierunków lokalnej polityki Gminy Miasto Włocławek na rzecz osób niepełnosprawnych, jakie zostały wytyczone w tożsamy Programach w latach ubiegłych.

Istotą programu jest stworzenie lokalnych warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym maksymalne wykorzystanie ich możliwości i zdolności w celu osiągnięcia jak największej życiowej aktywności i samodzielności. Ponadto wszystkie działania podmiotów uczestniczących w realizacji programu skierowane są na stworzenie systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, opracowanie i wdrożenie rozwiązań, które przyczynią się do zminimalizowania skutków niepełnosprawności, umożliwiając zaspokojenie potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia.

Tworząc Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych należy również zwrócić szczególną uwagę na to, jak istotną rolę w całym procesie odgrywają opiekunowie osób niepełnosprawnych i ich wsparcie, jakie na co dzień im okazują. Ponadto należy uwzględnić ich interdyscyplinarny i międzyresortowy wymiar, bowiem problemy osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów nie dotyczą jedynie obszaru pomocy społecznej, ale dotyczą także sfery zdrowia, edukacji, sportu, kultury, infrastruktury i architektury.

Podstawę prawną do opracowania i realizacji Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych stanowi ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z art. 35a ust. 1 powołanej ustawy do zadań powiatu należy m.in. opracowywanie i realizacja zgodnie z powiatową strategią dotyczącą

rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- 1) rehabilitacji społecznej,
- 2) rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- 3) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

U podstaw tworzenia Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych znajdują się zapisy krajowych aktów prawnych, a także dokumenty lokalne Miasta Włocławek, w szczególności Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Włocławek na lata 2021 – 2025, przyjęta uchwałą Rady Miasta Włocławek Nr XXXVII/110/2021 z dnia 31 sierpnia 2021 roku, Strategia Rozwoju Miasta Włocławek 2020+ oraz krajowe regulacje prawne, tj.:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, która stoi w obronie praw i wolności osób z niepełnosprawnością, określa zasady jakimi powinna kierować się władza ustawodawcza, wykonawcza i samorządy terytorialne działające na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnością (art. 68, art. 69),
- 2) Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, uchwalona 1 sierpnia 1997 roku przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, która uznaje, iż osoby z niepełnosprawnością mają prawo do niezależnego, samodzielnego, aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji,
- 3) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określająca szczegółowo zagadnienia związane z aktywizacją zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnością,
- 4) Strategia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- 5) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy określająca instrumenty interwencji państwa na rynku pracy,

- 6) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, z której wynika konieczność stworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych wspierającej osoby z niepełnosprawnością,
- 7) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, z której wynika, że obowiązkiem państwa jest ochrona zdrowia psychicznego obywateli, zapewniona przez organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane.

Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych, przyjęta przez Organizację Narodów Zjednoczonych 13 grudnia 2006 roku jest pierwszym międzynarodowym aktem prawnym, który odnosi się kompleksowo do osób niepełnosprawnych. Jej celem jest popieranie, ochrona oraz zapewnienie pełnego i równego korzystania z praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne. Aktywne i godne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu osobistym, społecznym i zawodowym winno polegać nie tylko na zaspokajaniu ich potrzeb, ale przede wszystkim na wyrównywaniu różnic wynikających z niepełnosprawności.

Równoprawny dostęp do dóbr, które dla osób w pełni sprawnych są osiągalne bez wysiłku, powinien być zapewniony w każdej sferze funkcjonowania osób z niepełnosprawnością.

Zapewnienie wsparcia z różnych źródeł i w różnych formach umożliwi osobom niepełnosprawnym pełne korzystanie bez dyskryminacji ze wszystkich praw należnych człowiekowi i uczestniczenie we wszystkich sferach życia miasta.

Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych opracowano w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie we Włocławku, w oparciu o materiały i analizy własne Ośrodka, sprawozdania i opracowania Wydziałów Urzędu Miasta Włocławek, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych oraz innych instytucji, w tym uwzględniając problemy sygnalizowane przez osoby niepełnosprawne.

ROZDZIAŁ I

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ WE WŁOCŁAWKU – SKALA

ZJAWISKA

Głównym aktem prawnym dotyczącym osób niepełnosprawnych jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z definicją zawartą w powyższej ustawie przez niepełnosprawność rozumie się trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Na podstawie art. 1 ww. ustawy, osoby niepełnosprawne to osoby, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

- 1) zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego, lekkiego) lub
- 2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów lub
- 3) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

W Polskim systemie prawnym funkcjonują następujące systemy orzekania:

- 1) zaliczenie do jednego ze stopni niepełnosprawności – na podstawie przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 2) orzekanie o niezdolności do pracy – na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- 3) orzeczenie wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez komisje lekarskie podległe MON lub MSWiA na podstawie odrębnych przepisów dotyczących niezdolności do służby - Orzeczenia służb mundurowych (MON, MSWiA).

Na mocy przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych powołano **Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych**. Pełnomocnik, zgodnie z art. 34 pkt. 10 ustawy, wykonuje swoje zadania przy pomocy Biura Pełnomocnika, które stanowi wyodrębnioną komórkę organizacyjną Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, na terenie Miasta Włocławek, działa **Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych**. Rada jest organem opiniodawczo – doradczym.

Do jej zadań należy:

- 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- 2) opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 3) ocena realizacji tych programów,
- 4) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Miasta Włocławek pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 lipca 2019 roku o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na terenie Gminy Miasto Włocławek powołano osobę do pełnienia funkcji **Koordynatora ds. dostępności** oraz powołano **Zespół ds. dostępności**.

Ponadto w każdej jednostce organizacyjnej gminy wskazano osoby pełniące funkcje koordynatorów ds. dostępności w tych jednostkach. Do zadań koordynatorów należy zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno - komunikacyjnej w szczególności:

- 1) wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez jednostki organizacyjne,

- 2) przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności w poszczególnych jednostkach, zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie,
- 3) monitorowanie działalności jednostek, w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Ponadto, na terenie Miasta, funkcjonuje **Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności**, który jest organem orzecznictwa pozarentowego pierwszej instancji, wydającym:

- 1) orzeczenia o niepełnosprawności (osoby do 16. roku życia),
- 2) orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (osoby powyżej 16. roku życia),
- 3) orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień,
- 4) legitymacje dokumentujące niepełnosprawność,
- 5) karty parkingowe dla osób,
- 6) karty parkingowe dla placówek.

1. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w myśl obowiązujących przepisów.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa następujące stopnie niepełnosprawności:

- 1) **znaczny stopień niepełnosprawności** – określa osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji;
- 2) **umiarkowany stopień niepełnosprawności** – określa osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych;

3) **lekki stopień niepełnosprawności** – określa osobę z naruszoną sprawnością organizmu, powodującą w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Zgodnie z art. 5 ww. ustawy orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o:

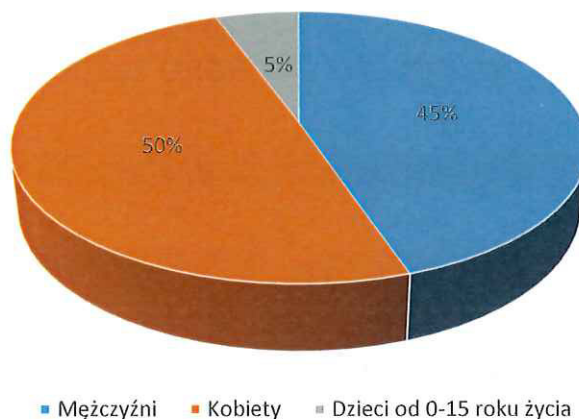
- 1) **całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji**, traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 2) **całkowitej niezdolności do pracy**, traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- 3) **częściowej niezdolności do pracy**, traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

2. Dane statystyczne

Na podstawie danych statystycznych Narodowego Spisu Powszechnego w 2021 roku na terenie Miasta Włocławek zamieszkiwało 104 705 mieszkańców, w tym 48 890 mężczyzn i 55 815 kobiet, z tego 17 264 to osoby z niepełnosprawnością (prawną i biologiczną).

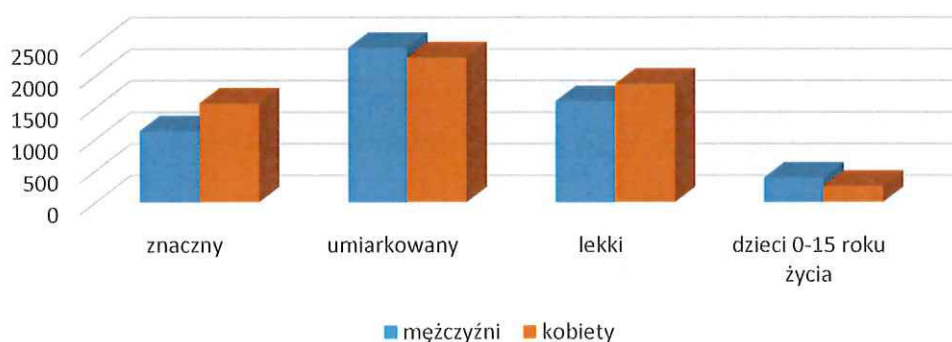

Osoby niepełnosprawne wg płci

Spośród wszystkich niepełnosprawnych mieszkańców Włocławka przeważają osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Osoby niepełnosprawne wg posiadanego stopnia niepełnosprawności i płci

Na podstawie danych pozyskanych z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności ustalono, że w **2021** roku wydano:

- 1) 207 orzeczeń o niepełnosprawności osobom poniżej 16. roku życia,
- 2) 1796 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom, które ukończyły 16 lat, z określeniem stopnia niepełnosprawności, tj.:
 - a) 656 orzeczeń (36 %) z lekkim stopniem niepełnosprawności,
 - b) 729 orzeczeń (41 %) z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
 - c) 411 orzeczeń (23 %) ze znacznym stopniem niepełnosprawności;

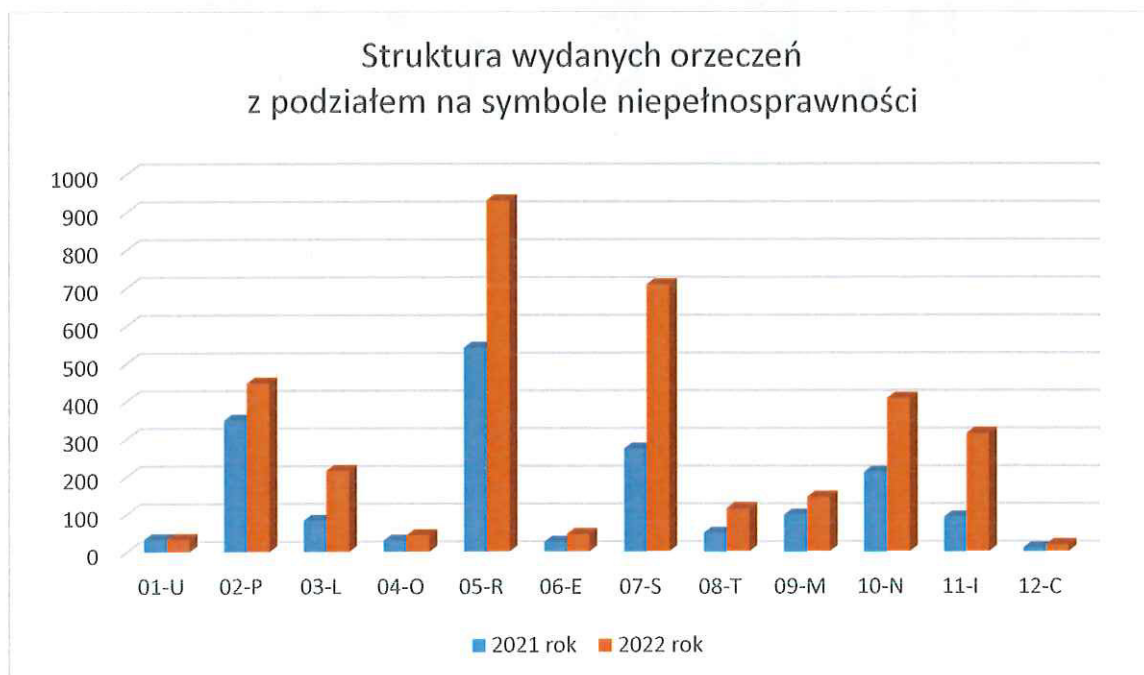
Natomiast w **2022** roku wydano:

- 1) 231 orzeczeń o niepełnosprawności osobom poniżej 16. roku życia,
- 2) 1927 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom, które ukończyły 16 lat, z określeniem stopnia niepełnosprawności, tj.:
 - a) 637 orzeczeń (33 %) z lekkim stopniem niepełnosprawności,
 - b) 802 orzeczeń (42 %) z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
 - c) 488 orzeczeń (25 %) ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

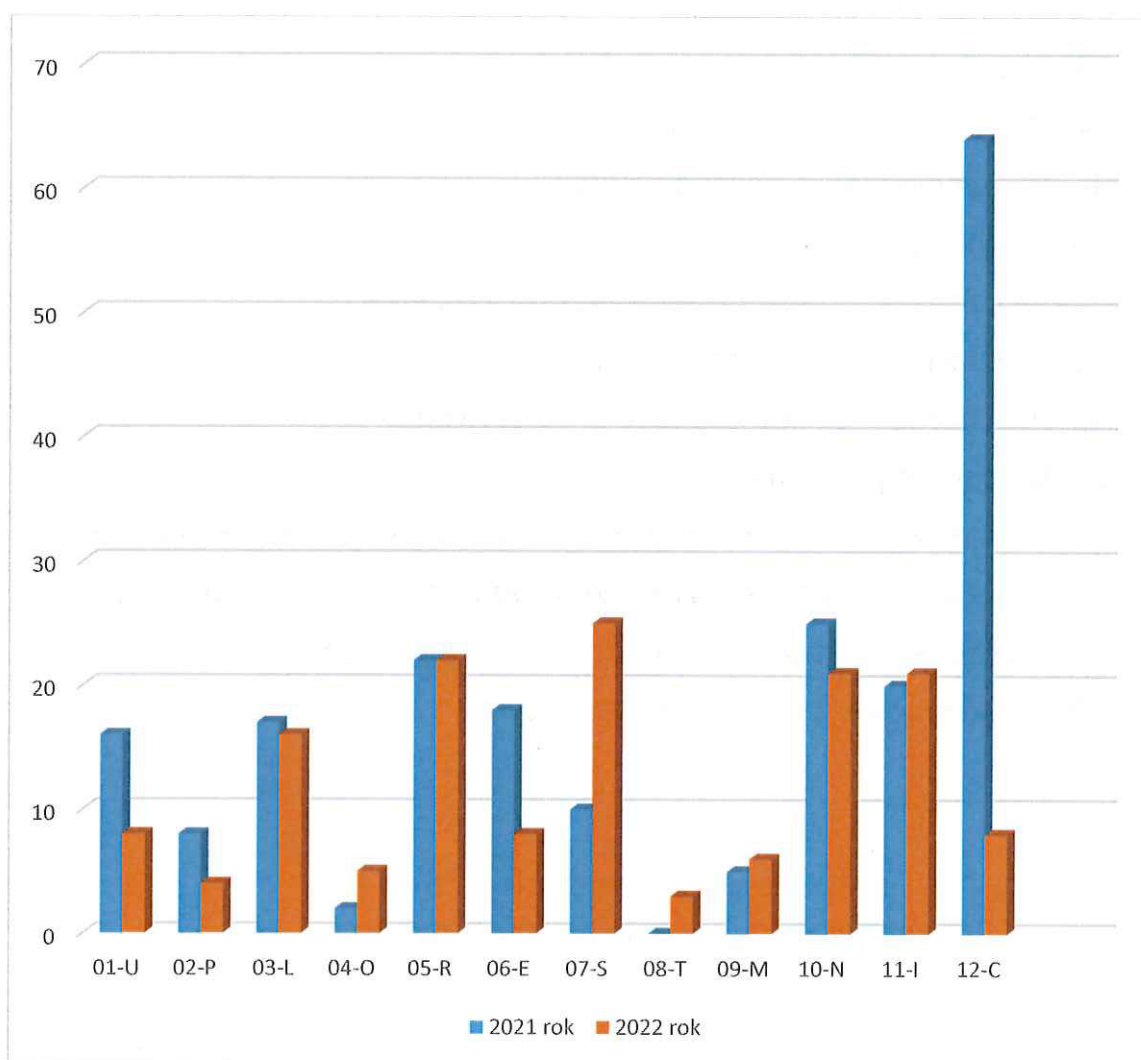

Zgodnie z § 32 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r., w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wyróżniamy następujące symbole niepełnosprawności:

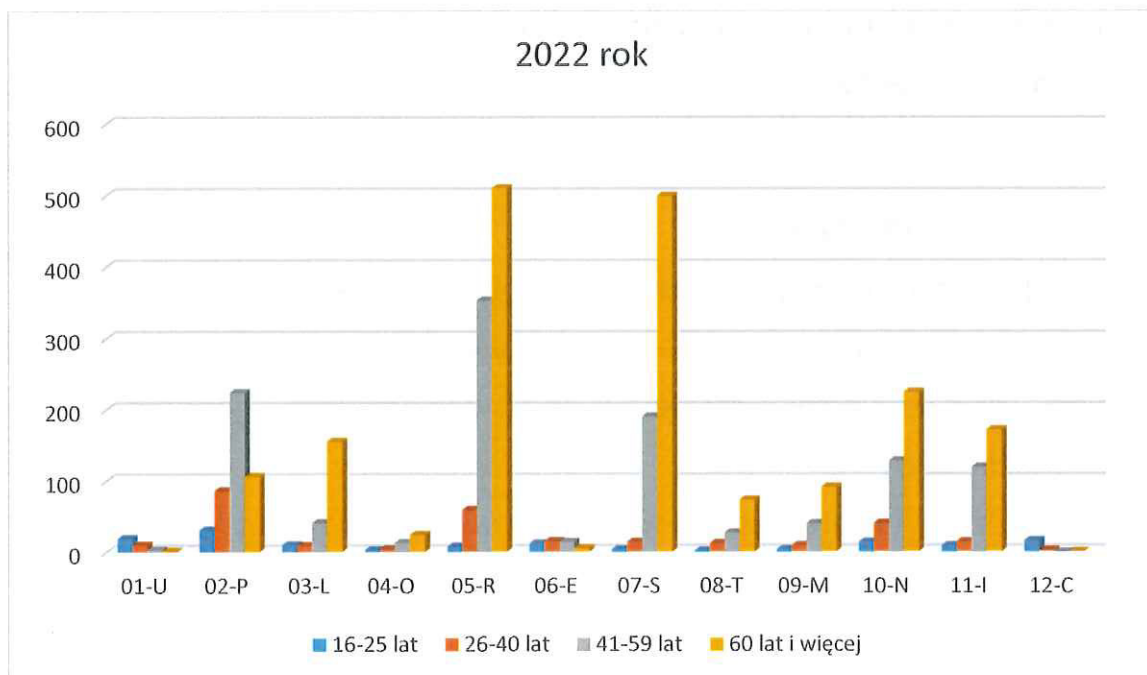
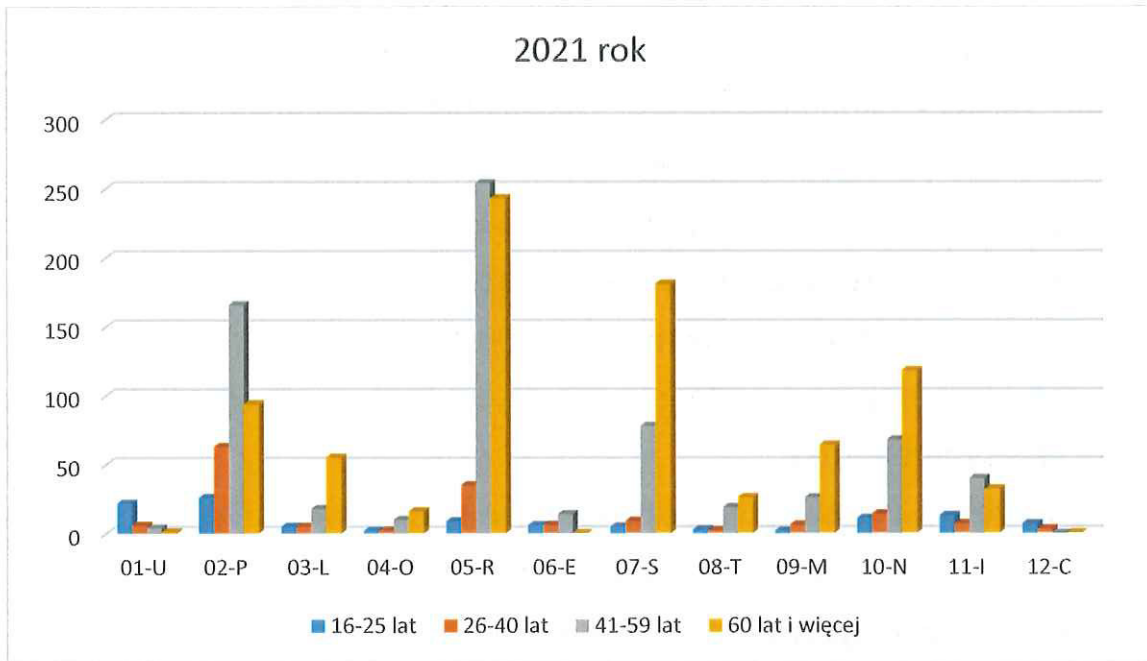
- 01-U-** upośledzenie umysłowe,
- 02-P-** choroby psychiczne,
- 03-L-** zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04-O-** choroby narządu wzroku,
- 05-R-** upośledzenie narządu ruchu,
- 06-E-** epilepsja,
- 07-S-** choroby układu oddechowego i krążenia,
- 08-T-** choroby układu pokarmowego,
- 09-M-** choroby układu moczowo - płciowego,
- 10-N-** choroby neurologiczne,
- 11-I-**inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12-C-**całościowe zaburzenia rozwojowe.

Poniższy wykres obrazuje strukturę wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia z uwzględnieniem symboli niepełnosprawności w poszczególnych latach.

Poniższe wykresy obrazują jak kształtowała się struktura wydanych orzeczeń z podziałem na symbole niepełnosprawności i przedział wiekowy w poszczególnych latach.

ROZDZIAŁ II

DZIAŁANIA NA RZECZ NIEPEŁNOSPRAWNYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA

Gmina Miasto Włocławek od wielu lat systematycznie pogłębia integrację społeczną wszystkich mieszkańców bez względu na ich wiek, sprawność fizyczną i sytuację ekonomiczną oraz rozwija ofertę wsparcia i pomocy osobom niepełnosprawnym, zarówno w formie instytucjonalnej, jak i pozainstytucjonalnej. Polityka społeczna miasta ukierunkowana jest m.in. na dążenie do tworzenia warunków zapewniających osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom pełne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej, dostęp do informacji, edukacji, rynku pracy i infrastruktury publicznej.

Należy podkreślić, że osoby niepełnosprawne mają stworzoną we Włocławku możliwość aktywnego udziału w procesie planowania działań. Warunkiem umożliwiającym osobom niepełnosprawnym pełne funkcjonowanie we wszystkich dziedzinach życia jest zapewnienie dostępności środowiska fizycznego, społecznego, gospodarczego i kulturalnego, dostępu do opieki zdrowotnej, edukacji, zatrudnienia oraz do informacji i środków komunikacji.

1. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując jedynie własne zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz

ich integracji ze środowiskiem. Osoby niepełnosprawne korzystają ze świadczeń pomocy społecznej na ogólnych zasadach, określonych w przepisach. Zadania te realizowane są w formie: pieniężnej i niepieniężnej, wsparcia środowiskowego obejmującego usługi opiekuńcze, usługi sąsiedzkie, specjalistyczne usługi świadczone przez domy pomocy społecznej, ośrodki opiekuńcze i środowiskowe domy samopomocy. Wymienione formy w pełni nie zaspokajają potrzeb wynikających z niepełnosprawności. Obok zabezpieczenia niezbędnych życiowych potrzeb osób niepełnosprawnych, konieczne jest również zorganizowanie specjalistycznej pomocy, która umożliwi osobie niepełnosprawnej usamodzielnienie się, opuszczenie kręgu beneficjentów pomocy społecznej, pozwoli na prawdziwe upodmiotowienie się. Rodzaj, formy i rozmiar tej pomocy powinny stymulować osobę niepełnosprawną do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów przy wsparciu pracownika socjalnego, który ma bezpośredni kontakt z osobą niepełnosprawną.

Działania środowiskowe prowadzone są przez terenowych pracowników socjalnych zatrudnionych w Osiedlowych Sekcjach Pomocy Społecznej. Do ich zadań należy rozeznawanie sytuacji życiowej osób i rodzin ubiegających się o pomoc oraz kwalifikowanie i wnioskowanie o świadczenia z pomocy społecznej, a także podejmowanie działań aktywizujących osoby korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej ze szczególnym uwzględnieniem społeczności lokalnych, jak również przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych przewidzianych ustawą o pomocy społecznej.

Świadczenia z pomocy społecznej są zróżnicowane, niektóre z nich mają charakter obligatoryjny, a inne fakultatywny. Każdy rodzaj świadczenia ma ustawowo określone przesłanki, będące podstawą ich przyznania. W ramach pomocy w formie pieniężnej przyznawany jest:

- 1) zasiłek stały – przysługuje pełnoletniej osobie samotnej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy

- z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od określonego kryterium dochodowego,
- 2) zasiłek okresowy – przyznawany jest w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego,
 - 3) zasiłek celowy i celowy specjalny – przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie kosztów zakupu żywności, leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobów medycznych i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu,
 - 4) zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

Kolejną formą wsparcia finansowego dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów są świadczenia wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Opiekunowie osób niepełnosprawnych mogą ubiegać się o przyznanie **dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji** dziecka niepełnosprawnego przyznawanego matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka lub osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznawany jest osobie niepełnosprawnej w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia ww. osobie opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługujące:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 oraz z 2022 r. poz. 2140) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
- 3) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 4) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego

– jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy **organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych** w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Na terenie Miasta Włocławek realizacją tego zadania zajmują się organizacje pozarządowe - Polski Komitet Pomocy Społecznej, Polski Czerwony Krzyż oraz Spółdzielnia Socjalna „Empatia”.

Wsparcie to polega między innymi na nabywaniu i dostarczaniu potrzebnych produktów, przyrządzaniu posiłków, zapewnieniu higieny osobistej i otoczenia, pielęgnacji w zakresie zleconym przez lekarza

i zgodnie z jego wskazaniem oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, należy organizowanie oraz świadczenie **specjalistycznych usług opiekuńczych** w miejscu zamieszkania osób z zaburzeniami psychicznymi.

Przyznane świadczenie ma na celu nabycie oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, a zwłaszcza: kształtowanie umiejętności zaspokajania potrzeb życiowych, motywowanie do aktywności, leczenia oraz rehabilitacji, wspieranie, asystowanie w codziennych czynnościach.

Realizację specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w drodze konkursu powierzono organizacjom pozarządowym.

Istotną rolę w świadczeniu pomocy osobom niepełnosprawnym pełnią wolontariusze.

W **Klubie Wolontariusza** wolontariusze pracują w środowiskach osób starszych i niepełnosprawnych (w tym w domu pomocy społecznej) wspomagając osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie funkcjonuje **Klub Integracji Społecznej**, który prowadzi działania w obszarze szeroko pojętej reintegracji społeczno – zawodowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z różnych przyczyn, w tym osób niepełnosprawnych w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne, jako uczestnicy Klubu, mogły skorzystać z następujących form wsparcia:

- 1) poradnictwo specjalistyczne – psycholog, instruktor terapii uzależnień (indywidualnie i grupowo);

- 2) udział w grupach wsparcia w ramach realizowanych programów i projektów;
- 3) prace społecznie użyteczne – program skierowany był do osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne, bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej. Program miał na celu przeciwdziałanie wykluczeniu z rynku pracy oraz łagodzenie negatywnych skutków bezrobocia, a osoby zaangażowane wykonywały prace na rzecz społeczności lokalnej. Uczestnicy programu realizowali usługi wspomagające osoby niepełnosprawne w codziennym funkcjonowaniu w środowisku.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku jako organizator i koordynator miejskiego systemu wsparcia społecznego dla osób i rodzin wymagających pomocy w rozwiązywaniu problemów, których nie mogą pokonać, wykorzystując własne uprawnienia i możliwości, systematycznie uczestniczy w konkursach o dotację na realizację działań aktywizacyjnych i integracyjnych dla beneficjentów pomocy społecznej w tym dla osób niepełnosprawnych.

W ramach zadań, w zakresie udzielania wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, MOPR realizował następujące programy:

„Opieka wytchnieniowa”

Opieka wytchnieniowa jest programem Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, realizowanym przez Centrum Informacji i Profilaktyki Społecznej Osób Niepełnosprawnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku, którego celem jest wsparcie rodzin i opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami zależnymi poprzez możliwość krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki dla odzyskania własnych sił oraz podniesienia swoich umiejętności i uzupełnienia wiedzy w zakresie codziennego zajmowania się tymi osobami.

„Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”

Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej jest programem Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, realizowanym przez Centrum Informacji i Profilaktyki Społecznej Osób Niepełnosprawnych. Celem programu jest wsparcie osób niepełnosprawnych w wykonywaniu codziennych czynności, ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz stymulowanie osoby niepełnosprawnej do podejmowania aktywności i umożliwienie realizowania prawa do niezależnego życia, a także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

W 2021 roku Gmina Miasto Włocławek przystąpiła do realizacji projektu grantowego pn. „**Usługi indywidualnego transportu door – to – door dla mieszkańców Miasta Włocławek**” w ramach ogłoszonego dla jednostek samorządu terytorialnego projektu pn. „Usługi indywidualnego transportu door – to – door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych”, realizowanego w ramach Osi Priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020.

Celem projektu jest ułatwienie integracji społecznej i zawodowej osób z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności poprzez zapewnienie usług indywidualnego transportu door-to-door przynajmniej dla 540 użytkowników usługi, które ukończyły 18 r. ż., w tym osób potrzebujących wsparcia i asysty, w okresie od 1 września 2021 roku do 28 lutego 2023 roku z założeniem zachowania ciągłości projektu przez okres 21 miesięcy, tj. do listopada 2024 roku.

Użytkownikami usług są mieszkańcy Miasta Włocławka w wieku 18 lat i więcej z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności, w tym w szczególności osoby:

- 1) z niepełnosprawnościami posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub równoważne,
- 2) z trudnościami w samodzielnym poruszaniu się, nieposiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- 3) w wieku senioralnym z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności.

Usługa transportowa świadczona jest zarówno na terenie Miasta Włocławek i na terenie powiatu włocławskiego.

„Reintegracja społeczna mieszkańców Włocławka, w tym w obszarze rewitalizacji”

Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi Priorytetowej 9 – Solidarne społeczeństwo, Działanie 9.2 – Włączenie społeczne, Poddziałanie 9.2.1 – Aktywne włączenie społeczne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020.

Głównym realizatorem programu był Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku, zaś partnerem w realizacji - Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno – Ekonomicznych „SUKCES”.

Program realizowany był w okresie od 1 kwietnia 2021 roku do 30 września 2023 roku.

Celem głównym projektu była aktywna integracja 150 mieszkańców Włocławka – osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami, poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia, w oparciu o indywidualne i kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne, a także powrót na rynek pracy. Projekt zakładał również wsparcie animatora lokalnego dla 40 osób z otoczenia beneficjentów bezpośrednich projektu.

„Kujawsko – Pomorska Teleopieka” to wojewódzki projekt partnerski w którym liderem jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu, natomiast partnerami: 78 gmin województwa kujawsko-pomorskiego oraz Kujawsko-Pomorskie Centrum Kompetencji Cyfrowych w Toruniu. Projekt współfinansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 9 Solidarne społeczeństwo, Działanie 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych, Poddziałanie 9.3.2 Rozwój usług społecznych.

Głównym celem projektu było zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii, takich jak teleopieka.

2. Pomoc instytucjonalna

Pomoc społeczna realizowana przez instytucje polega na przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. Istotną kwestią jest zapewnienie opieki osobom niemogącym samodzielnie funkcjonować w środowisku poprzez:

- 1) ośrodki wsparcia,
- 2) środowiskowe domy samopomocy,
- 3) domy pomocy społecznej,
- 4) schroniska dla bezdomnych,
- 5) mieszkania chronione,
- 6) interwencję kryzysową

Środowiskowy Dom Samopomocy to placówka wsparcia dziennego przeznaczona dla 40 osób przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie, które wymagają częściowej specjalistycznej opieki i pomocy w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych. W ramach pobytu placówka zapewnia wsparcie i rehabilitację wspomagającą przystosowanie do osiągnięcia samodzielności w pełnieniu ról społecznych. Ponadto Ośrodek zapewnia m.in. ciepły posiłek,

a prowadzona specjalistyczna pomoc ma na celu przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tej grupy chorych.

Przy Środowiskowym Domu Samopomocy funkcjonuje **Klub Samopomocy**, który jest miejscem gdzie osoby doświadczające kryzysów psychicznych spędzają czas, angażując się w aktywności twórcze (np. rękodzieło, malarstwo), uczestnicząc w spotkaniach tematycznych (film, gry planszowe, gry karciane, spotkania dyskusyjne), rozmowach z psychologiem, organizując wspólne wyjścia.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej prawo do umieszczenia w **Domu Pomocy Społecznej** przysługuje osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu i którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Domy Pomocy Społecznej zapewniają swoim mieszkańcom pomoc i opiekę wykwalifikowanej kadry w zakresie usług wspierających, opiekuńczych i zdrowotnych. Placówki dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Na terenie Włocławka funkcjonują trzy Domy Pomocy Społecznej:

- 1) DPS przy ul. Dobrzyńskiej 102,
- 2) DPS przy ul. Nowomiejskiej 19,
- 3) DPS przy ul. Żeromskiego 28a.

Ponadto, w strukturach Domu Pomocy Społecznej przy ul. Nowomiejskiej 19, do grudnia 2022 roku funkcjonował **Ośrodek Dziennego Pobytu** przy ul. Brzeskiej 15 dla osób, które z racji stanu zdrowia, wieku, sytuacji rodzinnej i materialnej kwalifikowały się do udzielania świadczeń pomocowych, a nie wymagały opieki całodobowej, jaką zapewnia dom pomocy społecznej. W Ośrodku realizowano zajęcia terapeutyczne (terapia ruchowa, zajęciowa, muzykoterapia), które wpływały na zachowanie dobrej kondycji psychofizycznej oraz zajęcia kulturalno-twórcze pozwalające na wyrażanie uczuć poprzez działania kreatywne.

Za pośrednictwem **Schroniska dla Bezdomnych Kobiet i Mężczyzn „Caritas” Diecezji Włocławskiej** przy ul. Karnkowskiego 7 oraz **Schroniska dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi** przy ul. Płockiej 2 bezdomne osoby mogą uzyskać pomoc w formie schronienia. Budynek schroniska przy ul. Płockiej 2 przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Schronienie udzielane jest osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Wykwalifikowana kadra świadczy pomoc w zakresie czynności opiekuńczych, medycznych, socjalnych i duchowych. Ponadto, w okresie jesienno– zimowym, tj. od 1 października do 30 kwietnia osoby bezdomne mają zapewnione schronienie w Ogrzewalni. Z placówki tej korzystają bezdomni, na co dzień żyjący w przestrzeni publicznej, wymagający pomocy w zakresie zapewnienia schronienia oraz ochrony zdrowia i życia, szczególnie w sytuacji niskich temperatur.

Mieszkanie treningowe to forma pomocy skierowana do pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, w tym osób niepełnosprawnych, która umożliwia naukę prowadzenia samodzielnego gospodarstwa domowego przy wsparciu specjalistów zatrudnionych w MOPR.

W ramach **interwencji kryzysowej**, na rzecz osób oraz rodzin, które znalazły się w kryzysie, działania podejmował zespół interdyscyplinarny, w kierunku przywrócenia równowagi psychicznej i uzyskania samodzielności oraz zapobiegania przejściu reakcji na kryzys w stan chroniczny, skutkujący niewydolnością w funkcjonowaniu psychicznym i społecznym.

3. Deinstytucjonalizacja

Z początkiem 2023 roku we Włocławku rozpoczęło działalność **Centrum Wsparcia Społecznego** przy ul. Piekarskiej 25.

Centrum powstało w ramach projektu grantowego pt. „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym.

Działalność tej placówki, funkcjonującej w strukturze Domu Pomocy Społecznej przy ul. Nowomiejskiej 19 we Włocławku, opiera się na umożliwieniu 50 seniorom pobytu dziennego oraz udostępnieniu 12 mieszkań wspomaganych dla osób usamodzielnionych - pensjonariuszy domu pomocy społecznej lub osób oczekujących na umieszczenie w DPS.

4. Rehabilitacja społeczna

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Rehabilitacja społeczna polega na wypracowaniu motywacji u osób z niepełnosprawnością do kontaktów społecznych, zainteresowania życiem społecznym i umożliwieniu w miarę samodzielnego funkcjonowania.

Osobom z niepełnosprawnością udziela się pomocy w przystosowaniu się do wymagań życia codziennego poprzez usuwanie ekonomicznych i socjalnych barier, które mogłyby zaburzyć proces rehabilitacji.

W ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określono rodzaje zadań powiatu.

Do zadań powiatu, które są finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) należą:

- 1) dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów,
- 2) finansowanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej,
- 3) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- 4) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku, z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- 5) dofinansowanie osobom niepełnosprawnym zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane na podstawie odrębnych przepisów,
- 6) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej,
- 7) tłumacz języka migowego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Rada Miasta Włocławek, w drodze uchwały, dokonuje podziału środków przyznanych gminie na realizację poszczególnych zadań ustawowych w danym roku kalendarzowym.

Realizatorem powyższych zadań jest Sekcja Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

Pilotażowy Program „Aktywny Samorząd”

Realizowany przez Sekcję Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych, wspierający podejmowane przez samorząd lokalny działania na rzecz osób niepełnosprawnych. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji osób niepełnosprawnych w wieku do lat 18 lub w wieku aktywności zawodowej lub osób zatrudnionych.

W ramach **Modułu I** – osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się

o pomoc w:

- 1) zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu.
- 2) uzyskaniu prawa jazdy,
- 3) zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- 4) uzyskaniu dofinansowania szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- 5) zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- 6) utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- 7) zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości,
- 8) utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne - co najmniej na III poziomie jakości,
- 9) zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego,
- 10) utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką).

W ramach **Modułu II** – osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się

o pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

„Rehabilitacja 25 plus”

Beneficjentem programu jest Zespół Szkół Nr 3 im. Marii Grzegorzewskiej we Włocławku. Program skierowany jest do osób z niepełnosprawnością intelektualną, w tym z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Dzięki oddziaływaniom edukacyjnym i rewalidacyjno – wychowawczym beneficjenci programu przygotowani są do uczestnictwa w życiu społecznym, a także do podjęcia aktywności zawodowej.

5. Rehabilitacja zawodowa

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. To szansa na przystosowanie do pracy, oznaczające osiągnięcie i utrzymanie równowagi między wymaganiami, jakie praca i środowisko stawiają przed jednostką niepełnosprawną, a możliwościami sprostania tym wymaganiom oraz jednocześnie równowagi między potrzebami jednostki, a możliwością ich spełnienia, tkwiącymi w samej pracy i w środowisku pracy.

Celem rehabilitacji zawodowej jest przygotowanie osób z niepełnosprawnością do samodzielnej pracy, zgodnej z indywidualnymi możliwościami, potrzebami psychofizycznymi i predyspozycjami oraz kwalifikacjami zawodowymi. Zadania ustawowe w tym zakresie realizowane są w oparciu o ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Rehabilitację zawodową powinno realizować się w kilku etapach:

- 1) poradnictwo zawodowe oparte na ocenie zawodowej do pracy osoby niepełnosprawnej oraz pomocy w podjęciu decyzji zawodowej,
- 2) doskonalenie i przekwalifikowanie zawodowe, które dotyczy osób dorosłych,
- 3) zatrudnienie lub podjęcie samodzielnej działalności gospodarczej,
- 4) wspieranie pozostawania w zatrudnieniu.

W konsekwencji kompleksowa rehabilitacja zawodowa prowadzi do integracji lub reintegracji społecznej. Powinna ona dotyczyć zarówno młodzieży uczącej się, jak też osób w okresie aktywności zawodowej pozostających bez pracy lub funkcjonujących już w określonych środowiskach zawodowych.

Na lokalnym rynku pracy, sytuacja osób niepełnosprawnych jest trudna i wymaga podejmowania jak najskuteczniejszych działań na rzecz

tworzenia stanowisk pracy dla tej grupy osób. Osoby niepełnosprawne, w zależności od stopnia uszkodzenia organizmu i przygotowania do pracy, powinny być zatrudnione w zwykłych zakładach pracy, czyli na tzw. otwartym rynku, w zakładach pracy chronionej lub zakładach aktywności zawodowej, z możliwością korzystania na ten cel ze środków finansowych PFRON. Zapewnienie pracy osobom niepełnosprawnym ma dać, nie tylko źródło utrzymania, ale stanowi rodzaj terapii, gwarantuje możliwość w miarę prawidłowego funkcjonowania w środowisku.

Osoba posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności, zarejestrowana w **Powiatowym Urzędzie Pracy** jako bezrobotna albo poszukująca pracy nie pozostająca w zatrudnieniu, ma prawo do korzystania z pomocy oferowanej przez PUP określonej w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w Ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Zadania realizowane przez PUP na rzecz osób niepełnosprawnych finansowane są z Funduszu Pracy, Funduszy Europejskich, a w zakresie rehabilitacji zawodowej z PFRON.

W celu zwiększenia aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie prowadził akcje informacyjne w zakresie wsparcia finansowego jakie mogą otrzymać:

- 1) osoby niepełnosprawne chcące rozpocząć prowadzenie własnej działalności gospodarczej,
- 2) pracodawcy chcący zatrudnić osoby niepełnosprawne.

Warsztat terapii zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką, stwarzającą osobom niepełnosprawnym możliwość udziału w rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez terapię zajęciową. Celem działania warsztatu jest rehabilitacja zmierzająca do wszechstronnego rozwoju każdego uczestnika, poprawy zaradności

osobistej, sprawności psychofizycznych oraz przystosowania do życia w społeczeństwie.

Bogata oferta pracowni w ramach warsztatów zapewnia terapię, naukę, jak i przygotowanie do pełnienia ról społecznych, dając szansę na niezależne i aktywne życie osób niepełnosprawnych. Dodatkowo warsztaty zapewniają rehabilitację osobom niepełnosprawnym, integrację ich ze społecznością lokalną, utrzymują kontakt, wspierają rodziny i przyjaciół osób korzystających z WTZ, promują osiągnięcia i rozpowszechniają twórczość poprzez organizację kiermaszów, festynów, spektakli i happeningów.

Na terenie Włocławka funkcjonują dwa **Warsztaty Terapii Zajęciowej**:

- 1) Warsztat Terapii Zajęciowej przy Polskim Związku Niewidomych,
ul. Łazienna 6,
- 2) Warsztat Terapii Zajęciowej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci,
ul. Wiejska 14.

Zakład Aktywności Zawodowej

Od 2015 roku na terenie miasta funkcjonuje Zakład Aktywności Zawodowej, którego działalność finansowana jest m.in. ze środków Gminy Miasto Włocławek oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Celem działalności ZAZ jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Osoby z niepełnosprawnościami w stopniu znacznym lub umiarkowanym pomimo swoich dysfunkcji dysponują możliwościami do wykonywania określonych czynności, które prawidłowo rozwijane, przy jednoczesnym przystosowaniu warunków zewnętrznych mogą być podstawą do wykonywania pracy. Celem rehabilitacji jest umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami zaistnienia na otwartym rynku pracy poprzez

rozwijanie sprawności zawodowej. W ramach rehabilitacji ZAZ świadczy m.in. usługi pralnicze oraz krawieckie.

Formą aktywizacji zawodowej są szkolenia, które pozwalają pracownikom z niepełnosprawnościami rozwijać kompetencje społeczne i kształtować umiejętności interpersonalne niezbędne w pracy zawodowej. Pracownicy uczestniczą w różnego rodzaju kursach i szkoleniach.

Oprócz rehabilitacji zawodowej w ZAZ prowadzona jest również rehabilitacja społeczna. Celem rehabilitacji społecznej jest umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami uczestniczenia w życiu społecznym. Cel ten jest realizowany poprzez pobudzanie aktywności społecznej, wyrabianie zaradności osobistej i umiejętności w miarę samodzielnego wypełniania ról społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami, a także likwidację barier w komunikowaniu się oraz w dostępie do informacji.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna:

- 1) świadczy usługi w zakresie orientacji, poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- 2) zapewnia poprzez doradców zawodowych pełnienie dyżurów konsultacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- 3) organizuje zajęcia warsztatowe z zakresu orientacji zawodowej w klasach integracyjnych w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych, liceach i technikach.

6. Jednostki Organizacyjne i ich działania

Wydziały Urzędu Miasta i podległe jednostki organizacyjne podejmują działania w zakresie:

1. Wydział Edukacji:
 - 1) rozwijania doradztwa zawodowego na wszystkich etapach edukacyjnych,
 - 2) aktywizacji osób niepełnosprawnych w ramach zadań ustawowych jak: poradnictwo zawodowe, zajęcia warsztatowe, staże zawodowe oraz praktyki zawodowe.

2. Wydział Urbanistyki i Architektury:

- 1) uwzględniania w planowaniu przestrzennym na terenie miasta wymogów określonych w przepisach dotyczących ochrony zdrowia, bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz osób ze szczególnymi potrzebami,
- 2) w procesie zatwierdzania inwestycji budowlanych weryfikowanie zgodności oraz warunków technicznych jakie powinny posiadać budynki i ich otoczenie w zakresie przystosowania dla osób niepełnosprawnych.

3. Wydział Gospodarowania Mieniem Komunalnym:

- 1) przydzielania lokali komunalnych przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- 2) dostosowanie stanu technicznego mające na celu zwiększenie atrakcyjności nieruchomości oraz jej otoczenia poprzez usuwanie barier architektonicznych.

4. Wydział Sportu i Turystyki:

- 1) współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspierania inicjatyw dotyczących pozyskania nowych umiejętności, które pomogą w dalszym rozwoju oraz przezwyciężeniu trudności związanych z chorobą i niepełnosprawnością,
- 2) współfinansowania działań na rzecz poprawy stanu zdrowia osób z niepełnosprawnościami, ich kondycji fizycznej i psychicznej.

5. Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego:

- 1) udzielania wsparcia finansowego organizacjom pozarządowym celem podniesienia efektywności działań prowadzonych na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 2) zwiększenia dostępności osobom niepełnosprawnym do kultury, turystyki, sportu i rekreacji,
- 3) wspierania różnego rodzaju inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych.

Miejskie Budownictwo Mieszkaniowe wykonując politykę mieszkaniową miasto Włocławek realizuje projekty budowlane polegające na wyodrębnieniu w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych lokali przystosowanych do użytku dla osób niepełnosprawnych, które mają dodatkowe udogodnienia w układzie funkcjonalnym w tym m.in. windy, sygnały dźwiękowe, drzwi automatyczne, piktogramy oraz kontrastowa kolorystyka ścian i podłóg. Wszystkie klatki schodowe mają zapewniony dostęp bezpośrednio z poziomu terenu, bez progów i schodów, z chodników o dopuszczalnym nachyleniu.

W ramach realizacji projektów, wszystkie tereny przynależne zagospodarowane są w sposób zgodny z potrzebami osób niepełnosprawnych. Przy budynkach mieszkalnych znajdują się miejsca parkingowe przystosowane dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Miejski Zarząd Infrastruktury Drogowej i Transportu podejmuje działania mające na celu rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych w zakresie możliwości korzystania z szerokiej przestrzeni publicznej, w szczególności:

- 1) lokalne prace remontowe uszkodzonych ciągów dla pieszych,
- 2) zapewnienie odpowiednich połączeń dróg dla pieszych z przejściami dla pieszych z uwzględnieniem osób poruszających się na wózkach inwalidzkich,
- 3) nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem przycisków dla pieszych zainstalowanych przy przejściach dla pieszych,
- 4) opiniowanie dokumentacji drogowych dla Urzędu Miasta Włocławek oraz kontrola dokumentacji projektowej w zakresie wprowadzenia nowych płyt ostrzegawczych i kierunkowych dla osób niewidomych w obrębie przejść dla pieszych zatok autobusowych.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne prowadzi działania mające na celu zwiększenie komfortu osób korzystających z komunikacji miejskiej poprzez zakup nowoczesnych autobusów, które spełniają wymogi dla osób

z niepełnosprawnościami. Udogodnienia jakie posiadają to pomosty dla wózków inwalidzkich, wydzielone miejsca w przestrzeni pasażerskiej, zapowiedzi głosowe oraz głośniki na zewnątrz autobusów.

7. Edukacja

Kształcenie specjalne stanowi integralną część systemu oświaty w Polsce. Ustawa o systemie oświaty zakłada dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z opieki psychologicznej i specjalnych form pomocy dydaktycznej, jak również możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież z niepełnosprawnością oraz niedostosowaną społecznie.

Zapewnienie równych szans edukacyjnych i społecznych każdemu dziecku, to cel programu.

Jednym z podstawowych elementów systemu kształcenia dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością jest funkcjonowanie instytucji jak najwcześniej diagnozujących niepełnosprawność oraz udzielających pomocy rodzicom. W Polsce takie instytucje to poradnie psychologiczno-pedagogiczne lub inne poradnie specjalistyczne, które wydają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i kwalifikują dziecko do odpowiedniej formy kształcenia.

Gmina Miasto Włocławek zapewnia możliwość edukacji dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej na każdym etapie kształcenia.

Na terenie Gminy funkcjonują przedszkola i szkoły z oddziałami integracyjnymi oraz Zespół Szkół Nr 3 im. Marii Grzegorzewskiej w skład którego wchodzi: oddziały przedszkolne, Branżowa Szkoła I stopnia, Szkoła Przystosowująca do Pracy oraz zespół rewalidacyjno – wychowawczy. Ponadto w szkole działa Ośrodek Koordynacyjno – Rehabilitacyjno – Opiekuńczy.

Ponadto na terenie miasta funkcjonują uczelnie wyższe, które zapewniają możliwość dalszej edukacji osobom z niepełnosprawnościami.

8. Kultura i rekreacja

Organizacja kultury, sportu, turystyki i rekreacji odgrywa istotną rolę w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz we włączaniu tych osób w nurt życia społecznego. Działania te, zwiększając aktywność osób z niepełnosprawnością, przyspieszają proces integracji społecznej. Fundamentalnym celem działań samorządu Gminy Miasto Włocławek i jego jednostek organizacyjnych na rzecz osób z niepełnosprawnością w sferze kultury i rekreacji jest możliwie najszersze, równoprawne uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w tym segmencie życia społecznego. Konsekwentna realizacja powyższych działań, systematyczne ich wzbogacanie o nowe inicjatywy pozwalają na reorganizowanie życia zbiorowego w taki sposób, by aktywna obecność i udział osób z niepełnosprawnością była rzeczą naturalną i ogólnie akceptowaną.

W zakresie propagowania kultury istotną rolę odgrywają:

Miejska Biblioteka Publiczna w której osoby niepełnosprawne mają możliwość skorzystania z bogatej oferty kulturalnej i edukacyjnej.

Biblioteka przygotowała dla swoich użytkowników ofertę w postaci nagrań wydarzeń (spotkań autorskich, warsztatów i cykli promujących książki i czytanie), które są dostępne na facebooku biblioteki.

Została również uruchomiona usługa „Książka na telefon”, która daje możliwość zamówienia i dostarczenia książek pod wskazany przez czytelnika adres.

Ponadto wypożyczalnia udostępnia książki nagrane w systemie cyfrowym do odtwarzania na urządzeniu „Czytak”.

W ramach Klubu Filmowego Osób Niewidomych, Miejska Biblioteka Publiczna we Włocławku, na mocy porozumienia, współpracuje ze Stowarzyszeniem DeFacto z Płocka, które dostarcza filmy z audiodeskrypcją.

Raz w miesiącu w Sali Kameralnej odbywają się seanse dla osób niewidomych i niedowidzących oraz ich przewodników.

Centrum Kultury „Browar B.” organizuje szereg imprez kulturalnych dla osób niepełnosprawnych, takich jak:

- 1) zajęcia teatralne dotyczące sposobów wyrażania emocji,
- 2) warsztaty metrologiczne w Kolekcji Wag i Miar,
- 3) warsztaty z ceramiki, wikliniarstwa, teatru i tańca,

Ponadto Centrum współpracuje ze stowarzyszeniami zajmującymi się osobami niepełnosprawnymi, takimi jak Oligo oraz Eurointegracja.

Galeria Sztuki Współczesnej organizuje warsztaty twórcze dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, a także różnego rodzaju wystawy.

Zajmuje się prezentacją i promocją współczesnej, profesjonalnej twórczości plastycznej i fotograficznej, upowszechnianiem sztuk wizualnych i edukacją kulturalną.

Ponadto, galeria realizuje różne formy działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych, w tym dla osób niepełnosprawnych.

Teatr Impresaryjny

Teatr Impresaryjny od kilku lat aktywnie działa w zakresie umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami uczestniczenia we wszystkich formach prowadzonej działalności. We współpracy z Zespołem Szkół nr 3 im. Marii Grzegorzewskiej we Włocławku prowadzi Teatr Trójka, którego celem jest aktywizacja osób z niepełnosprawnościami w obszarze rozwoju ich pasji.

Gmina jest również przyjazna rozwojowi sportu i turystyki, aktywnie angażuje się we współorganizowanie wielu znaczących imprez. Realizacja przedsięwzięć i programów integracyjnych w sposób istotny sprzyja rozwijaniu i współdziałaniu samorządu oraz administracji samorządowej z organizacjami pozarządowymi, prowadzącymi statutową działalność sportowo - rekreacyjną i turystyczną wśród osób z niepełnosprawnością. Od kilku lat gmina wspiera finansowo organizacje pozarządowe działające w tym obszarze, które realizują zadania własne gminy w zakresie sportu i rekreacji wśród osób z niepełnosprawnością. Na realizację przedsięwzięć

w zakresie sportu, rekreacji i turystyki dotacje z budżetu miasta otrzymują organizacje sportowe i pozarządowe - aktywne w obszarze integracji społecznej.

9. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych

Organizacje pozarządowe to wszelkie podmioty, nie będące organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej, które nie czerpią zysku z prowadzonej działalności.

Na terenie Włocławka działają m.in.:

Lokalna Grupa Działania, która ma za zadanie wspierać wszystkich mieszkańców Włocławka, tj. obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju, nie pomijając osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji życiowej, do których zaliczają się osoby z niepełnosprawnością.

Wsparcie polega m.in. na realizacji projektów grantowych, jak również poprzez realizację swoich działań statutowych oraz w ramach umów z Urzędem Marszałkowskim.

Spółdzielnia Socjalna „Empatia” realizuje projekty skierowane m.in. do osób starszych i niepełnosprawnych w tym:

- 1) zwykłe usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania w strefie rewitalizacji we Włocławku,
- 2) usługę asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej dla dzieci,
- 3) Centrum Informacji Seniora 60+ wraz z telefonem zaufania.

Polski Komitet Pomocy Społecznej, który organizuje i świadczy usługi opiekuńcze, usługi asystenta osoby niepełnosprawnej i opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Ponadto oferuje pomoc rzeczową osobom niepełnosprawnym.

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Dorosłym

z Niepełnosprawnością Intelektualną OLIGO, którego działalność opiera się na realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych z zakresu kultury, sportu, turystyki, rekreacji, edukacji, opieki oraz różnego rodzaju terapii.

Włocławskie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych „Eurointegracja”

Celami stowarzyszenia są:

- 1) przygotowanie członków do aktywnego uczestnictwa w życiu zawodowym, społecznym, kulturalnym i sportowym,
- 2) rozwój i popularyzacja kultury fizycznej, sportu i turystyki wśród osób niepełnosprawnych,
- 3) edukacja osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach nauki i życia z wykorzystaniem zdobytych doświadczeń,
- 4) profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie patologiom społecznym,
- 5) działania na rzecz tworzenia jak najkorzystniejszych warunków do pełnego fizycznego i osobowego rozwoju ludzi upośledzonych umysłowo i ich rodzin,
- 6) edukacja na rzecz środowiska naturalnego, szeroko rozumianej ekologii, kształtowania ekologicznego sposobu myślenia i stylu życia,
- 7) działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- 8) rozwijanie wiedzy o godności i prawach człowieka; popieranie inicjatyw oraz działań wspomagających rozwój demokracji i swobód obywatelskich,
- 9) umożliwianie uczestnictwa w procesie rehabilitacyjnym,
- 10) organizowanie ćwiczeń, zajęć sportowych oraz obozów szkoleniowych zarówno dla osób niepełnosprawnych, jak i sprawnych.

ROZDZIAŁ III

CELE PROGRAMU

Celem głównym Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest poprawa jakości życia i zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami pełnego udziału w życiu społecznym i zawodowym.

Aby osiągnąć założenie celu głównego ustala się cele szczegółowe i zadania związane z ich realizacją:

Cel szczegółowy 1.

Wspieranie osób niepełnosprawnych

Zadania:

1. system wsparcia finansowego,
2. zapewnienie usług wsparcia dla osób niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania i poza nim,
3. zapewnienie instytucjonalnych form opieki,
4. zapewnienie różnych form pomocy mieszkaniowej osobom niepełnosprawnym.

Wskaźniki:

- 1) liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem finansowym w formie zasiłków z pomocy społecznej (w tym zasiłki celowe, okresowe i stałe) oraz wysokość przyznanego wsparcia,
- 2) osoby niepełnosprawne objęte wsparciem finansowym wynikającym z ustawy o świadczeniach rodzinnych, z podziałem na liczbę osób, rodzaj i kwotę udzielonego wsparcia,
- 3) liczba osób niepełnosprawnych i wysokość wypłaconych dofinansowań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie: przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego, barier technicznych i w komunikowaniu się,

- 4) liczba osób niepełnosprawnych i kwota wypłaconego dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Modułu I programu „Aktywny samorząd”,
- 5) liczba osób objętych dofinansowaniem w ramach różnego rodzaju projektów i programów skierowanych do osób niepełnosprawnych,
- 6) liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą w zakresie świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu ich zamieszkania,
- 7) liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą w zakresie usługi asystenta osobistego, opieki wytchnieniowej i transportu door to door wraz z kwotą udzielonego wsparcia,
- 8) liczba osób niepełnosprawnych przebywających w placówce wsparcia dziennego,
- 9) liczba osób niepełnosprawnych przebywających w schroniskach dla bezdomnych,
- 10) liczba pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej skierowanych do pobytu w mieszkaniu treningowym,
- 11) ilość Domów Pomocy Społecznej na terenie Miasta Włocławek i ilość niepełnosprawnych mieszkańców,
- 12) liczba osób zamieszkujących w Centrum Wsparcia Społecznego i korzystających z Ośrodka Dziennego Pobytu,
- 13) ilość lokali mieszkalnych będących w zasobach Gminy, które zostały przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- 14) ilość lokali mieszkalnych będących w zasobach Gminy, które zostały przekazane pod najem osobom niepełnosprawnym,

Realizatorzy:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie:
 - 1) Sekcja Realizacji Świadczeń Społecznych,
 - 2) Sekcja Świadczeń Rodzinnych,
 - 3) Sekcja Strategii, Programów i Sprawozdawczości,

- 4) Sekcja Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych,
 - 5) Centrum Informacji i Profilaktyki Społecznej Osób Niepełnosprawnych,
 - 6) Środowiskowy Dom Samopomocy,
 - 7) Zespół ds. Pomocy Osobom Bezdomnym,
2. Domy Pomocy Społecznej,
 3. Centrum Wsparcia Społecznego,
 4. Urząd Miasta Wydział Gospodarowania Mieniem Komunalnym.

Cel szczegółowy 2.

Edukacja

Zadania:

1. zapewnienie uczniom niepełnosprawnym możliwości korzystania z różnych form i poziomów edukacji, w tym wsparcie finansowe,
2. rozwój szkolnictwa integracyjnego,
3. wspieranie rozwoju małych dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
4. przygotowanie osób niepełnosprawnych do zdobywania kwalifikacji zawodowych.

Wskaźniki:

- 1) ilość placówek wczesnego wspomaganie rozwoju,
- 2) liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju,
- 3) ilość i rodzaj placówek funkcjonujących na terenie miasta kształcących dzieci, uczniów i studentów z niepełnosprawnościami,
- 4) liczba dzieci z niepełnosprawnościami uczęszczających do żłobków i przedszkoli,
- 5) liczba uczniów z niepełnosprawnościami kształcących się w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych,
- 6) liczba osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności kształcących się na poziomie wyższym,

- 7) liczba dzieci objętych wsparciem poradni psychologiczno – pedagogicznej,
- 8) ilość wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną,
- 9) liczba osób niepełnosprawnych i kwota wypłaconego dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Modułu II programu „Aktywny samorząd”.

Realizatorzy:

1. Wydział Edukacji Urzędu Miasta Włocławek,
2. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
3. Uczelnie wyższe funkcjonujące na terenie miasta,
4. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Sekcja Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych.

Cel szczegółowy 3.

Aktywizacja zawodowa

Zadania:

1. promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy,
2. podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych,
3. wspieranie pracodawców do tworzenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
4. pozyskiwanie środków oraz realizacja programów rehabilitacji zawodowej,
5. wspieranie podejmowania działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne,
6. wspieranie działalności warsztatów terapii zajęciowej oraz zakładów aktywności zawodowej

Wskaźniki:

- 1) liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne bądź poszukujące pracy,
- 2) liczba osób niepełnosprawnych skierowanych przez Powiatowy Urząd Pracy na szkolenia, staże zawodowe i prace społecznie – użyteczne,
- 3) kwota wypłaconych dofinansowań do szkoleń, staży zawodowych i prac społecznie użytecznych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 4) liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły zatrudnienie na podstawie otrzymanego skierowania z Powiatowego Urzędu Pracy,
- 5) liczba pracodawców, którym dokonano zwrotu kosztów utworzenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 6) ilość i koszt utworzonych stanowisk pracy, dla których dokonano zwrotu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 7) liczba osób i kwota wypłaconych jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 8) ilość i koszt zrealizowanych projektów z zakresu rehabilitacji zawodowej w ramach programu „Wyrównywania różnic między regionami III” w Obszarze G,
- 9) liczba warsztatów terapii zajęciowej działających na terenie miasta,
- 10) liczba uczestników WTZ,
- 11) łączna kwota wydatków na pokrycie kosztów funkcjonowania WTZ ze wskazaniem kwot pochodzących z PFRON i budżetu Gminy Miasto Włocławek,
- 12) liczba zakładów aktywności zawodowej funkcjonujących na terenie miasta,
- 13) liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w zakładach aktywności zawodowej,

- 14) łączna kwota wydatków na pokrycie kosztów funkcjonowania ZAZ ze wskazaniem kwot pochodzących z PFRON i innych źródeł finansowania.

Realizatorzy:

1. Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie:
 - 1) Sekcja Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych,
 - 2) Klub Integracji Społecznej,
3. Warsztaty Terapii Zajęciowej,
4. Zakłady Aktywności Zawodowej,

Cel szczegółowy 4.

Aktywność społeczna i kulturalna

Zadania:

1. zwiększenie świadomości społecznej i przełamywanie stereotypów w zakresie niepełnosprawności poprzez organizowanie działań informacyjno - edukacyjnych,
2. organizowanie przedsięwzięć o charakterze integracyjnym w zakresie kultury, sportu i rekreacji osób niepełnosprawnych,
3. promowanie wśród osób niepełnosprawnych form aktywnego spędzania czasu wolnego,
4. współpraca i wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie miasta,
5. propagowanie i rozpowszechnianie działań prowadzonych na rzecz osób niepełnosprawnych przez instytucje kultury i sztuki działające na terenie miasta.

Wskaźniki:

- 1) liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, na terenie miasta Włocławek,
- 2) liczba osób niepełnosprawnych będących członkami poszczególnych organizacji pozarządowych,
- 3) ilość, rodzaj, źródło finansowania oraz liczba uczestników w zrealizowanych przedsięwzięciach na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 4) ilość przedsięwzięć i liczba uczestników w ramach udzielonego dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do kultury, sportu, turystyki i rekreacji,
- 5) liczba osób niepełnosprawnych i ich opiekunów oraz wysokość wypłaconego dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do turnusów rehabilitacyjnych,

Realizatorzy:

1. Włocławskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu,
2. Organizacje Pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych,
3. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Sekcja Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych,
4. Urząd Miasta:
 - 1) Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego,
 - 2) Wydział Sportu i Turystyki,
5. Centrum Kultury „Browar B”,
6. Teatr Impresaryjny,
7. Miejska Biblioteka Publiczna,
8. Galeria Sztuki Współczesnej.

Cel szczegółowy 5.

Dostępność

Zadania:

1. poprawa dostępności budynków Urzędu Miasta i miejskich jednostek organizacyjnych zgodnie z zapisami ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
2. poprawa dostępności informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej w poszczególnych jednostkach organizacyjnych,
3. dostosowywanie przestrzeni publicznej poprzez zastosowanie rozwiązań przyjaznych osobom z niepełnosprawnościami,
4. zapewnienie lokali mieszkalnych z zasobu mieszkaniowego miasta dostosowanych do potrzeb wynikających z różnych rodzajów niepełnosprawności,
5. dostosowanie miejskich usług przewozowych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
6. zwiększenie dostępności miejskich obiektów sportowych i instytucji kultury,
7. wsparcie finansowe osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w miejscu ich zamieszkania.

Wskaźniki:

- 1) ilość i rodzaj zrealizowanych działań w zakresie poprawy dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej w jednostkach organizacyjnych i spółkach miejskich,
- 2) ilość i rodzaj zrealizowanych działań w zakresie poprawy dostępności przestrzeni publicznej miasta w tym: przebudowa ulic, przystanków autobusowych, przejść dla pieszych, ciągów komunikacyjnych itp.,
- 3) ilość i rodzaj zrealizowanych działań poprawiających dostępność miejskich obiektów sportowych i instytucji kultury,

- 4) ilość nowo wybudowanych lokali mieszkalnych, stanowiących zasoby gminy, przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- 5) liczba osób objętych dofinansowaniem w ramach likwidacji barier architektonicznych i wysokość wypłaconych dofinansowań.

Realizatorzy:

1. Urząd Miasta,
2. Miejski Zarząd Infrastruktury Drogowej i Transportu,
3. Miejskie jednostki organizacyjne,
4. Spółki miejskie,
5. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Sekcja Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych.

ZAKOŃCZENIE

Każda osoba powinna mieć poczucie, że jest pełnoprawnym ogniwem społeczności lokalnej. Potrzeby wszystkich lokalnych grup społecznych mają takie samo znaczenie i powinny stanowić podstawę rozwoju i planowania działalności miasta na rzecz wszystkich swoich mieszkańców. To samorząd lokalny jest odpowiedzialny za zapewnienie mieszkańcom z niepełnosprawnością możliwości korzystania z praw, które im przysługują.

Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2024 – 2030 zakłada integrację osób z niepełnosprawnościami ze społeczeństwem oraz poprawę warunków i jakości ich życia. Istotne znaczenie w tym zakresie będzie miała współpraca instytucji samorządowych z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych. Ważna także będzie aktywna postawa osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Zaplanowane zadania dążą do skutecznego rozwiązywania problemów, zaspokajania potrzeb a w konsekwencji realizacji założonych celów.